

je še dozdej malo ali ni nič Slovencev hodilo. Gospodje ravnatelji imenovanih šol so pripravljene na različna vprašanja odgovoriti tistim, ki imajo resno voljo dotično šolo obiskovati.

Če tedaj kateri mladenič nastopi to pot in ga zraven še sreča mlo pogleda, zna še enkrat kedaj na svojo roko začeti na domačih tleh in tako našej zemlji pripomagati do večjega blagostanja.

Prav važno se mi zdi, da Slovenci veliko več pozornosti obrnejo na obrtnijske šole, kakor se je dozdej zgodilo. Svitli cesar so jih o svojem času priporočili in Bismarck je rekel letos nemškimi politehnikom, ko so se mu poklonili: „Kaj je jurist (sodnik), če se mu služba vzame? Nič. Vam pa je celi svet odprt, če Vam tudi na enem kraju spodleti“. M. S.

Gospodarske stvari.

Mlado živinče in njegova nadlega.

Kar je mlado, je ljubo, toda ima tudi svoje nadlege in kar je pri tacem še najhujše, je to, da si ne more samo skorej v ničem pomagati. To velja tudi pri mladem živinčetu in pri njem more mu le človek priti na pomoč, sicer pa postane iz nadlege pri živinčetu nadloga pri gospodarji. V tem uši mlade živine niso redke pa tudi ne malo nadležne.

Dajmo torej in pogledjmo, je-li ni pomoči zoper to nadlego! Da se pripomočkov nasvetuje zoper njo veliko, to ve že vsakdo izmed naših bralcev in tudi v naših listih je bilo o taci že večkrat govorjenje. Čeprav pa torej sodimo, da si naši bralci že vedó pomagati, ako ima njih živinče kedaj tako nadlego — uši, vendar pa mislimo, da jim ustrezemo, vsaj nekaterim, če jim še damo v tem oziru eden ali drugi nasvet, ki ga priporočuje skušnja.

Najleži pripomoček je pa zoper uši pri živini, ako se umiva v jesihom ali cvičem iz sadja in to po vratu in hrbišču, najmanj dvakrat na dan. Kdor stori to brž, ko zapazi pri živinčetu uši ter ponavlja to par dni zaporedoma, pri njem bode živinče precej, za par dni brez uši in čilo in zdravo, kakor bi jih ne bilo nikoli imelo. Še poznalo se mu ne bode, da je imelo uši. Se ve, da mora biti v tem umivanje s cunjjo in precej močno.

Isto se doseže pa tudi z vodo, v kateri se je kuhel krompir. Tako umivanje pa se priporoča še s tem bolj, ker tako vodo imamo hitro pri roki in nas ne stane druga, kakor malo dobre volje in pa pomneža. To se pravi, da ni zadosti, če bereš ta nasvet v našem listu, po tem pa ga tudi hitro pozabiš. To ne sme biti. Kar mi pišemo, to tudi prevdarimo ter si pogledamo moža, ki nam kaj nasvetuje, prav dobro in še le tedaj, ko se prepričamo sami, da na-

svet ni jalov, podamo ga našim bralcem, naj si ga, ako pride njih kdo v tako priložnost, obrne na korist svojo. Tedaj skušnja velja tudi v tem.

Sejmovi. Dne 25. avgusta v Arveži, pri sv. Križi na Murskem polji, v Cmureku, v Središči, v Rogatci, v Laškem trgu, v Slov. Bistrici in v Velenji. Dne 26. avgusta na Bregu, v Ptuj in na Ljubnem. Dne 28. avgusta pri sv. Trojici v slov. gor. in v Svičini. Dne 29. avgusta na Muti, v Poličanah in v Žalci.

Dopisi.

Iz Celja. („Südmark“.) Kakor ravno zvemo, hoče zloglasna „Südmark“ dne 7. in 8. septembra v Celji imeti svoj glavni shod. Namen tega zloglasnega društva je dobro znan po celem Avstriji; kakor nemški „šulverein“ z nemškimi šolami, tako in še ostudnejše hoče „Südmark“ vse ponemčiti. Šulverein hoče nam krasti slovenske otroke in iz njih napraviti nemškutarske janičarje „Südmark“ hoče pa s ptujimi denarji kupiti slovensko zemljo slovenskih posestnikov in nas na ta židovski način vničiti. Proti šulverein u varuje nas društvo sv. Cirila in Metoda, proti „Südmark“ pa nas mora varovati naša varčnost in dobro gospodarstvo. Sploh pa v Celji za to društvo ni nobenega pravega mesta; razun nekaterih hujšakcev, kakor Rakusch, Schmidl, Walland, Pallos itd., ki Slovencev ne marajo, pač pa njih denar, se nihče ne zmeni za to društvo in tudi pametni Celjani sami ne. Naši vrli posestniki okoli Celja naj s topiči in mnogoštevilnimi kresovi po naših slovenskih gričih posvetijo in pokazejo prenapetim „Südmarkarjem“, da se slovenska posestva ne kupujejo kar tako z judeževimi groši; topiči in kresovi, naj kakor sv. Cirila in Metoda dan naznanjajo, da Slovenec zna braniti svojo zemljo proti ptujim napadom.

Iz Laškega okraja. (Obč. volitve.) Pri zadnjih občinskih volitvah dne 7. avgusta t. l. so v občini sv. Krištofa, v edni največjih občin Spodnještajarske, zmagali lažiliberalci ali vsaj tem prijazni možaki. Kako se je moglo vendar to izgoditi, vprašal boš dragi bralec, ko je splošno znano, da je imela občina sv. Krištofa dosedaj vseskozi narodno lice, ko je znano, da biva ondí mnogo zavednih kmetov itd. Kriva je tega edino le narodna mlačnost in pa preveliko zaupanje v lastno moč. V obč. zastopu sedeli so sedaj že tri leta sem sami narodnjaki, ter mislili že, da jim ne more nihče več škodovati, da se jim ni treba več bojevati, da bode že tudi zanaprej tako gladko šlo; ali močno so se zmotili. Nasprotniki, akoravno v prav malem številu, spoznali so to malomarnost ter jih na dan volitve napadli čisto nepriprav-

ljene. Neki oskrbnik premogovih jam na Breznem napravil je namreč mnogo volilnih listkov ter jih izročil svojim rudokopom, kateri imajo ob enem tudi majhne hišice in tako volilno pravico v občini sv. Krištofa, z ukazom, da se morajo vsi udeležiti volitve in voliti, kakor jim je naročeno, in če bodo izgubili kruh. Privrela je tedaj cela kopa rudokopov k volitvi in spravila može ali ka-li v obč. zastop, kateri so imenovanemu oskrbniku po godu in kateri bodo plesali, kakor jim bode služabnik nekega židovskega društva trobil. Ta mlačnost in malomarnost občanov sv. Krištofa se mora grajati tem bolj, ker se županstvo ni hotelo ravnati po nasvetu znanega narodnjaka, kateri je na to opozoril, da se boljši kmetje še posebno povabijo k volitvi. Ta krivda pa sicer ne zadene samo županstva in odbornikov, temveč tudi občinske služabnike. Kakor vsak ve, ima naš kmet ravno v tem času mnogo dela in skrbi doma in ne more vedno misliti na druge reči. Dolžnost in naloga bila bi tedaj dotičnega obč. tajnika, da opozori na to občinske zastopnike in druge zaupne može in stori vse, da se volilci, kolikor mogoče polnoštevilno udeležijo volitve. Treba je, se vé, da tukaj dela; veselje do dela pa, kakor sploh znano, ni samo čisto nepoznana lastnost dosedanjega tajnika v občini sv. Krištofa, temveč misli se še občno, da mu je tak izid volitve celo čisto po godu; kajti slovensko mu je vedno mrzelo, ker ni popolnoma zmožen slovenščine. Obžalovati je toraj, da si občinski zastop ni nastavljal ob pravem času družega za narodno stvar resnično vnetega tajnika, kateri bi bil koristi občine bolje zastopal.

(Konec prih.)

Od Slatine. (Častni občan.) Strneno sem omlatil, imam toraj nekaj časa, da Vam, g. urednik, nekaj od Slatine pišem. Pšenica je lepa, le nesrečne ljulike je dosti v njej. Ali ljulika se more s časom strebiti in sežgati; pustimo toraj žlahtno pšenico in mlatimo po ničvredni ljuliki. Vam je znano, g. urednik, da so naši občinski očetje našega „malega“, t. j. dr. Hoiselna kot častnega uda vsprejeli. Tudi, da so hodili trije možje, katerih imena še zdaj ne vem, gospoda deželnega glavarja za zlati križec prositi za Hoiselna. No, Bog jim odpusti! Jaz menim, da njegove junaške prsi ne bodo tako srečne, da bi zlati križec nosile. Kdo pa so ti trije možje, ki so šli gospoda glavarja prositi? Imenitne glave, ki imajo toliko inteligencije, da gospoda deželnega glavarja, kot tujca v kopelji, ki je tukaj v počitku bil, s praznimi prošnjami drnježijo in mu nepokoje delajo. Slišal sem, da bi bil nam dobro znani stari Šatula imel poleg biti v tem triumviratu. Bogme, rad bi bil videl to in oni dve figuri v belih rokavicah, morebiti še v pinjah. Imenitni gospodje so gotovo morali biti, da so Šatuleta

s saboj hoteli. Kakšne so pa zasluge malega? Jaz jih ne poznam. Ravno pretečeno nedeljo pa sem se z nekim domačinom pogovarjal o Hoiselnovih zaslugah in ta mi je povedal: Jaz in Hoisel sva skoraj v eni vasi rojena, sva skupaj v šolo hodila, se tičeva, akeravno je on prvi zdravnik v Slatini bil. Kedar koli sem jaz k njemu po „recept“ prišel, moral sem 40 kr. plačati. Če sem potreboval, da je zaradi bolezni v mojo hišo, par streljajev od Slatine, prišel, pa sem mu moral 2 gld. plačati. To so zasluge! Kedar sem pa šel h gospodu profesorju Glaxu, ali če je on v mojo hišo prišel, je odgovoril, ko sem ga za račun prašal: kaj bom računil, saj smo domači, meni par vrstic pisave ali par korakov nič ne vteži. Ta gospod je bil v Gradci rojen. Ravno tako je pri sedanjem gospodu dr. Eltzu. On vrači kmete od blizu in daleč zastonj, se tudi ne vstraši k bolniku dalje poti in je, Bog ve, kje doma. To-le so tedaj zasluge Hoiselnove. Zasluge njegove so le, da hudo udriha po častiti duhovščini in po slovenskem kmetu. Pri volitvah se kaže kot besen, in nas kmete zaničuje. Toraj rečem jaz tistim obč. očetom, ki so predlog vsprejeli, da je Hoisel častni ud in da bi zlati križec nosil, na čast Vas bodi! Vzdromite se, kmetje, z vašega dolgega spanja, spoštujte tiste, ki Vam dobro želijo in storijo, tistih pa, ki so duhovnikom sovražniki, njih ne volite in ne poslušajte, kajti njih sveti so lažnjivi in polni potuhe liberalne. Sosednja občina, Spodnje Sečovo, se je že vzdramila, nje odborniki, n. pr. Matija in Franc Cvetko, Bercko itd. so že prevideli, kaj da liberalstvo s svojimi šolami namerava. Posnemajte le-te! Če g. urednik in Vaši bralci želite še več za slug doktorčkovih slišati in s kakšnim uspehom on ljudi vrači, vam hočem prilično pisati, povem pa, da se boste čudili o njegovi bistroumnosti in zdravniški umetnosti, smem pa to pred svetom povedati, ter povem vse lahko tudi na zahtevanje pred sodnijo. Domačin.

Od Sotle blizo Brežic. (Raznoterosti.)

[Konec.] Ne bom vseh omenil, ki so predlog podpisali; omenim le dva trgovca, eden je Lah po rodu in zdaj najhujši prusak. Ta bi najrajši vse, kar je slovensko, en dan pokončal, a to mu je ljubo, da mu kmetje nosijo svoje groše za to, ker njih jezik zaničuje, tudi on ne bo gotovo zaslužen kazni odšel. Drugi, veletrgovec, je vejica nemških Celjskih zagrizencev; od kraja se je vsem prijazen kazal; dokler je bil še prazen žep, je imel tudi na svojih zavitkih nekaj slovenski tiskano; zdaj, ko je pa bolj bogat postal, pa le „tajč“. Voliti se mora po njem nemški kandidat in tudi ta je podpisal predlog proti g. dr. Šmirmaul. Vidite, taki so naši trgovci. Kako zaupanje imajo stariši, da dajo svoje sine takim trgovcem v nauk, saj zgubijo veselje do vere in do naroda! Ta-

kih izgledov je dovolje. Naj Vam le enega navedem. V Brežicah pri neki udovi, se ve, da nemški, se je učil trgovine kmečki sin iz Zakota, kakor se sam piše Potscheg in je še zdaj tam in kaj je zdaj? Najhujši nasprotnik naroda, razpošilja v „vahtarico“ vabila za „Südmark“. Nedavno pa se je bil opekel, ker se je bil predrznil spoštovanemu g. trgovcu poslati vabilo za „Südmark“. Ta ga je lepo zavrnil, naj bi vsi trgovci, kakor pomočniki posnemali g. Gereca v Pišecah! On se je učil tudi pri najhujšem Lahu, zdaj Nemci; bil je tudi vojak, pa je vedno zvest ostal majki Slavi in Bog ga je osrečil. Zdaj je bogat trgovec in mnogo čislán pri občinstvu in še celo za župana so ga izvolili. Čast in poštenje, komur gre! Dragi bralci, zdaj vemo, komu naj zaupamo, ogibajmo se takih barantačev, ki jim je le za naš penez, za srečo naroda pa nič; tu naj velja tudi: svoji k svojim! To pa še ni zadosti, da imamo šulverein, čegar blagajnik je privandrani poštni šmid, ne bodi ga treba, imamo tudi Südmark, za koju najbolj gorita Potscheg in Pinteritsch. Zdaj bomo še dobili „Kinder-Garten“; to je zanjka za nežno mladino, se ve, da ni dvoma, da je bodo dosti vlovili, ker ne vejo kmetje, kaj je to otroški vrt. Zato so prošeni pošteni gospodje, da to ljudem razjasnijo, posebno pa častiti gospodje duhovniki, kajti oni so najboljši jez proti takim navalom. Dragi, poslušajte radi glas svojih dušnih pastirjev, bodi si v cerkvi ali v domačem življenji, kajti oni so bolj učeni in skušeni, kakor pa naš Jaka in tovariši. Ker sem bil omenil otroški vrtec, dragi stariši, ogibajte se ga, kakor strupenega gađa, kajti vaši otroci so vam veliki zaklad za bodočnost. Mnogokrat sem slišal tožiti, da tako razposajenih otrok ima malokatera šola, kakor Brežiška; ti otroci so očitni sad šulvereina.

S hribov pri Dobrni. (Kako dramijo zavést.) Zvečer pred praznikom apostolov slovanskih, sv. Cirila in Metodija, Slovenci zaigajo krese po slovenskej navadi. Vrli mladeniči so omenjeno šego v naše okolice vpeljali še le lani. Ker so pa po vzgledu svojih vrstnikov-sosedov tudi streljali, ne da bi imeli za to postavno dovoljenje od strani župana in ker jih je nekdo zavoljo strelbe pri gosposki zatóžil: vsled tega je občinski predstojnik dobil iz Celja ukaz, da naj strelce kaznuje. Neki fant, ki se je oglasil za odgovornega, bil je v prid občinskim vbožcem obsojen na platež globe v znesku 1 gld. Letos pa so županu, kakor to zahteva postava, pravočasno naznanili, da nameravajo streljati. V občini gorelo je deset kresov. Z rečenim naznanilom so se mladeniči ognili nepotrebnej sitnobi. A „liberalci“ so z lanjskim preganjanjem strelcev ljudem odprli oči in tako budijo ob enem našo mladež k narodnej zavesti.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Da vlada grofa Taaffe ne nahaja pri vsem, kar počne, če je tudi na korist države, več hvale, kriva si je sama, ker je premalo odločna ter nihče ne ve za pravo, kam da se ona nagiba, na levo, torej liberalno ali na desno, konservativno stran. Nobena ji torej ne zaupa in nobena je ne podpira, kakor to more biti zasluži. — Mesto Dunaj térja za-se več zastopnikov v dež. zboru in kakor sodimo, jih s časom tudi dobi, da si jih že doslej nima premalo v primeri s kmeti. — Ker se „dež. razstava“ v Gradci obiskuje le malo, skuša ji odbor priti s tem na pomoč, da vabi razna društva, naj pridejo tje zborovat. Te dni pride torej tje društvo avstrijskih bučelarjev in z njimi nekaj več mož v razstavo; več pomena pa menda nima to zborovanje. — Nevihta, ki je bila zadnji četrtek po gorenjem Štajar skem, napravila je veliko škode v Gradci in po okolici; najhuja pa je bila pač po mestu, na vzhodni strani. — Pri dež. volitvah na Koroškem je zmaga po vsej vrsti na strani najhujših nemških liberalcev in bode torej zopet brč župan v Celovci dež. glavar in ves dež. odbor in kar je z njim v zvezi, v rokah zagrizenih svoražnikov slov. ljudstva. — Da se dela opovera slov. posojilnicam, zato si snujejo možje iz „bauernbunda“ na večih krajih nemške posojilnce in podpira jih v tem tudi blizo vsa koroška gospóda, se ve, da le za voljo namena, naj se jim ne izviije noben slov. kmet iz klešč. — S podružnico na Beli peči, nemški naselbini na Kranjskem, ne gre društvu „Südmark“ nič kaj po volji, pametni možje ne marajo zanj. — Leta 1889 je živelo na celem Kranjskem 239.229 možkih in 262.551 ženska, torej je bilo 23.322 žensk več, kakor možkih. — V dež. zbor v Gorici izvoli se brž na novo dr. Gregorčič in ne ve se zato, čemu da je odložil poslanstvo, če mu je vendar le prav, da še se mu izroči na novo. — Zoper vodjo primorskih Slovencev, dr. vit. Tonkli, ruje se še vedno od neke stranke ter se mu očita, da zanemarja dolžnosti, ki jih mu nalaga njegovo častno mesto. V tem je težka sodba. — V Trstu je počila zopet petarda, tokrat pred hišo, v kateri je bila obletnica blagoslovljenja zastave slov. delavskega društva. Vidi se torej na prvi hip, komu da je bila namenjena. — Pri dež. volitvi za Istro sta bila na novo voljena narodnjaka Mandić in Jenko, torej tista, katerih izvolitve laška večina v zboru ni potrdila, da si je bila pri obéh soglasna. Svet se vpraša, kaj počne sedaj laška večina in kaj počne na vse c. kr. vlada. — V Zadru, glavnem mestu Dalmacije, razkrili so spomenik hrv. pesnika frančiškana Katiča. Iz početka vlada ni privolila v to, češ, da bodo Lah „hudi“ čez